

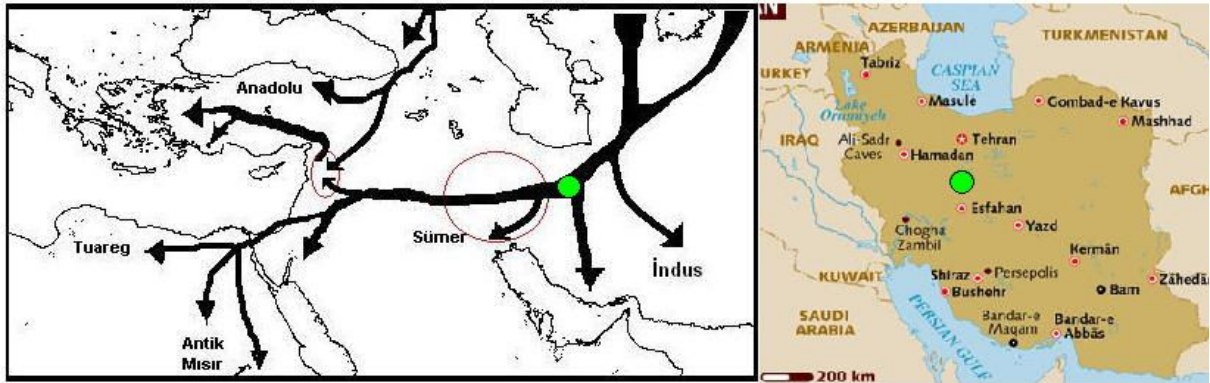
Konu: **Kadim Diller ve Yazılar**

Yazı: **74**

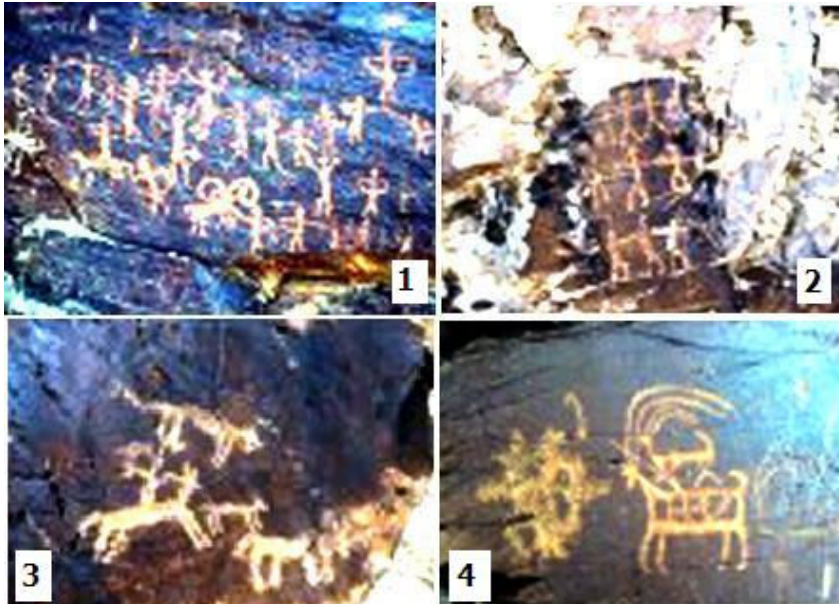
İran'da Ön-Türkler

Doç. Dr. Haluk BERKMEN

Milattan binlerce yıl önce Ön-Türk toplumlarının dağ geçisini kutsal kabul ettiklerini ve binlerce dağ geçisi figürünü Altay dağlarının yüksek bölgelerindeki kayalara kazıdıklarını önceki yazılarımda belirttim (Bkz. Kaynaklarda (1) ve (2)) . Asya'dan güneybatıya doğru yayılım hareketlerinin Aral gölünün güneyinden hem İran'a hem de Pakistan'daki Indus vadisine geliştiğini görmekteyiz. Alttaki haritalarda yeşil ile gösterilen kavşak noktasının önemli bir durak olduğunu bölgede bulunmuş olan kaya resimlerinden anlıyoruz. Bölgedeki kaya resimlerinin Ön-Türklerle ait olduklarını araştırmacı Muhammed Nasiriferd belirtiyor (3).

Altaki kaya resimleri yeşil kavşak noktasında bulunmuşlardır.

Kaya Resmi 1: Eğri boynuzlu bir dağ keçisi etrafında kimi at üstünde kimi yaya bir grup insan. Ellerini havaya kaldırışlarından bir kutlama töreni veya kutsal ayin resmi olduğu görüşümdedir.

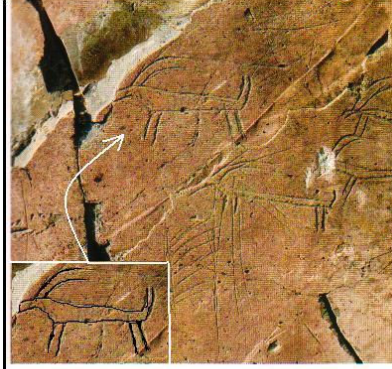
Kaya Resmi 2: El-ele tutuşup halay çeken insanlar. Bu kaya resminden kadim dönemde dahi kutlamalarda grup halinde halay çekildiği anlaşılıyor. Aynı geleneği günümüzün tüm Türki toplamları devam ettirmektedirler.

Kaya Resmi 3: Köpekler ve belki de kurtlar eşliğinde at üzerinde bir av sahnesi.

Kaya Resmi 4: Eğri boynuzlu bir dağ keçisi ve yavrusu.

Kazakistan kurganında bulunan ALTIN ELBİSELİ adam ve başlıktaki süs.

Anadolu kaya resimleri

Kaya resimlerinin Ön-Türkler tarafından yapılmış olduğunu yandaki iki resim de destekliyor. Solda Altay bölgesindeki Issık Köl kurganında bulunmuş olan **Altın Elbiseli Adam**'ın (4) başlığındaki iki adet altın dağ keçisi süslerinden biri görülüyor. Dağ keçisinin kanatlı oluşu onun ruhsal ve kutsal bir varlık olduğunu

açıkça kanıtıyor. Sağda ise Anadolu'da bulunmuş kaya resimlerinden bir örnek. İran'da dağ keçisi figürleri içeren birçok ant içmeye yarayan kap (tolu) ve süs eşyası bulunmuştur. Alta bunlardan üç örnek görülüyor (5).

Solda: Kuzey İran bölgesindeki **Kalar Daşt** kazılarında bulunmuş bir ant içme tolu.

Ortada: Kaya resimlerinin bulunduğu **Khuzistan** (Çogamış) bölgesinden demirden bir kap. Khuz adının **Okhuz** (Oğuz) adından dönüştüğü görüşümdedir.

Sağda: Batı İran'ın **Luristan** bölgesinden iki metal süs. Süslerin yüksekliği 10,5 cm ve enleri 8,3 cm'dir. Göğüs bölgesindeki deliklere değerli taşlar yerleştirilirdi. Bu süslerin Altın Elbiseli Adam'daki kanatlı dağ keçilerine olan yakın benzerliğine dikkatinizi çekerim (6).

Kaynaklar:

(1) <http://www.halukberkmen.net/pdf/124.pdf>

(2) <http://www.halukberkmen.net/pdf/237.pdf>

(3) <http://son.altayli.net/irandaki-taslarda-turk-izleri/>

(4) <http://www.halukberkmen.net/pdf/36.pdf>

(5) <http://www.halukberkmen.net/pdf/120.pdf>

(6) **7000 Jahre Persische Kunst**, Kunsthistorisches Museum yayını, 2001, Viyana